

**“GLOBALLASHUV SHAROITIDA PEDAGOGIK MEDIA TA’LIMNI
RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARI: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR”**

Akramova Umida Ismoilovna

Osiyo xalqaro universiteti

Pedagogika va psixologiya kafedrası o’qituvchisi

Annotatsiya: Media-ta'lim o'zining shakllanish bosqichida media-ta'lim jarayonlarini institutsionallashtirish, kasbiylashtirish, texnologiyalashtirish va ijtimoiylashtirishda namoyon bo'ladigan ma'naviy ishlab chiqarish sohasi xususiyatlarini egallaydigan faoliyat sohasi sifatida konseptuallashtirilgan. Media-ta'lim faoliyat sohasi sifatida ishlab chiqarishni o'ziga xos tashkil etish va maxsus texnologiyalar, shuningdek, ishlab chiqarilgan mahsulotning o'ziga xos turi bilan ajralib turadi, bu mediasavodli shaxs va mediasavodxon jamiyatdir. Ushbu "mahsulot" ning yuqori sifati ham shaxslar, ham butun jamiyat uchun ommaviy axborot vositalari xavfsizligi kafolatlarini ta'minlaydi.

Kalit so'zlar: media-ta'lim ma'naviy ishlab chiqarish tarmog'i sifatida, media xavfsizligi, media xulq-atvori, mediasavodxon shaxs, mediasavodxon jamiyat, institutsionalizatsiya, ommaviy axborot, media-ta'lim tizimi.

Abstract: Media education is understood as a branch of activity, which at the stage of its formation acquires the features of a branch of spiritual production, revealed in the institutionalization, professionalization, technologization and socialization of media educational processes. Media education as a branch of activity is distinguished by a specific organization of production and special technologies, as well as a unique type of manufactured product, which is a media literate individual and a media literate society. The high quality of this “product” ensures guarantees of media security for both an individual and society as a whole.

Keywords: media education as a network of spiritual production, media safety, media behavior, media literate person, media literate society, institutionalization, mass media, media education system.

Axborot davri avvalgi barcha davrlardan shu bilan farq qiladiki, axborot jamiyat taraqqiyoti darajasini, uning ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy, madaniy salohiyatini belgilab beruvchi asosiy resurslardan biriga aylanadi. Axborot sifati masalasi texnologik va operatsion boshqaruv darajasidan ijodiy tushunchalar sohasiga, g'oyalari va ma'nolar sohasiga o'tadi. Bugungi kunda ham axborot sifati ishonchliligi, dolzarbligi, dolzarbligi, to'liqligi va muhimligiga bog'liq. Axborot mahsuloti sifatiga ta'sir etuvchi axborot translyatsiyasi texnologiyalari, kontentni foydalanuvchiga yetkazish kanallari va media infratuzilmasi ayniqsa muhim ahamiyat kasb etmoqda. Misol uchun, turli media kanallari tomonidan yoritilgan bir xil hodisa turli xil ranglarga ega bo'lishi mumkin; yoki ijtimoiy tarmoqlar orqali olingan ma'lumotlar, rasmiy estafetalardan farqli o'laroq, qoida tariqasida, sub'ektiv xususiyatga ega, o'ziga xos idrok etish xususiyatlariga ega va maxsus ommaviy axborot vositalarining faolligini keltirib chiqaradi.

Hozirgi vaqtda media muhitni shakllantirishda auditoriyaning roli shunchalik kattaki, media makonning yaxlitligi va uning barcha tarkibiy elementlari bilan xavfsizligi uning media faolligi va media-axborot savodxonligi darajasiga bog'liq. Ommaviy aloqa tizimidagi ma'lumotlarni o'zgartirish

Index: [google scholar](#), [research gate](#), [research bib](#), [zenodo](#), [open aire](#).

https://scholar.google.com/scholar?hl=ru&as_sdt=0%2C5&q=wosjournals.com&btnG

<https://www.researchgate.net/search/publication?q=worldly%20knowledge>

<https://journalseeker.researchbib.com/view/issn/3060-4923>

bugungi kunda axborot munosabatlarining faol sub'ektiga aylangan auditoriya uchun media-ta'limning dolzarbligini aniqlash. Bizningcha, bu vaziyatda ommaviy axborot vositalari media-ta'limni institutsionalizatsiya qilish va uning zamonaviy iqtisodiyotning avtonom tarmog'i sifatida o'zini o'zi belgilash jarayonida ishtirok etishi mumkin va kerak. Ommaviy axborot vositalari uchun bu hayotiy zarurat bo'lib, ma'lum ma'noda jurnalistika instituti va media sohaning o'zini ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlarning yangi bosqichiga ko'tarishga yordam beradi.

Moddiy ishlab chiqarish tarmoqlariga sanoat, qishloq va o'rmon xo'jaligi, energetika, qurilish, transport, neft va gaz sanoati kiradi. Butun sovet iqtisodiyoti tarmoq printsipi asosida qurilgan bo'lib, sobiq ittifoq davlati hududida davlat boshqaruvi tizimini yaratdi. Sanoatning iqtisodiy samaradorligi mahsulotning raqobatbardoshligi va Sovet iqtisodiyoti sharoitida talab bo'lmagan bozor qiymati bilan baholanadi. Bu omil 20-asr oxirida. iqtisodiyotini qayta qurishga sezilarli ta'sir ko'rsatdi. Ko'pgina davlat muammolarini hal qilishda tarmoqlararo yondashuv qo'llanila boshlandi. Ijtimoiy-madaniy sohaning tarmoqlariga madaniyat, ta'lim, aloqa, fan, huquq, ijtimoiy ta'minot, savdo va boshqaruv kiradi. Ular orasida madaniyat, ta'lim, ilm-fan kabi o'ziga xos texnologiyalar, noyob ishlab chiqarish mahsulotlari bilan ajralib turadigan ma'naviy ishlab chiqarish sohalari alohida o'rin tutadi. Iqtisodiyotning mazkur tarmoqlari jamiyatning intellektual va ma'naviy salohiyatini rivojlantirishga, uning har bir a'zosining shaxsiyatini ochib berishga qaratilgan.

Sanoat ishlab chiqarilayotgan mahsulotga qarab ijtimoiy ishlab chiqarishni segmentlarga ajratadi. Ishlab chiqarilgan mahsulot turidan kelib chiqib, moddiy va ma'naviy ishlab chiqarish tarmoqlari o'rtasidagi chegarani belgilash ancha qiyin. Fan, madaniyat va ta'lim g'oyalar, ilmiy kashfiyotlar, intellektual rivojlanish ko'rinishidagi ma'naviy qadriyatlardan tashqari, rasm, haykaltaroshlik, me'moriy majmualar va boshqalar shaklida darsliklar, kitoblar va boshqa ijodiy faoliyat mahsulotlarini ishlab chiqarishi mumkin. Biroq, ma'naviy ishlab chiqarish sohasining asosiy mahsuli - yuksak darajada rivojlangan, mustaqil, insonparvarlik nuqtai nazaridan shakllangan shaxs.

Shu ma'noda, rivojlanishning ushbu bosqichida kengroq ta'lim tizimlari, fuqarolik jamiyati va media sohasining elementi sifatida vujudga kelgan media-ta'lim tizimi alohida qiziqish uyg'otadi. Bundan tashqari, bugungi kunda media-ta'lim o'ziga xos ijtimoiy institut bo'lib, u institutsional o'zaro ta'sir ishtirokchilarining funktsiyalarini taqsimlash, xodimlarni professionallashtirish, ijtimoiy normalar va ijtimoiy nazorat orqali shaxslarning xatti-harakatlarini tartibga solishning o'rnatilgan mexanizmlari, institutlarning mavjudligi bilan ajralib turadi. va uning tarkibida ijtimoiy institut faoliyati, shuningdek, faoliyatni amalga oshirish uchun zarur resurslar mavjudligi.

Hozirgi vaqtda media-ta'lim yoki media-axborot ta'limi ma'lum darajada iqtisodiyotning bir qismi sifatida ko'rib chiqilishi mumkin, chunki bugungi kunda ommaviy axborot vositalari va axborot jamiyat va davlatning iqtisodiy rivojlanishi uchun resurslarga aylanmoqda. Keng ko'lamlı, ko'p darajali tarmoq media infratuzilmasining mavjudligi biznes ishtirokchilariga samarali bozor strategiyalarini amalga oshirish va jahon va ichki bozorlarda muvaffaqiyatli raqobatlashish imkonini beradi. Bundan tashqari, media shaxs bozor munosabatlarining faol sub'ekti bo'lib, uning vaqti va e'tibori uchun media agentlari raqobatlashadi. Va nihoyat, media-axborot savodxonligi jamiyatning ommaviy axborot vositalari xavfsizligining kafolati bo'lib, uning ijtimoiy farovonligi sharti hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Ruziyeva, M. Y. (2020). About color symbols in folklore. *Journal of critical reviews*. ISSN-2394-5125 VOL, 7.
2. Ruziyeva, M. Y., & Aslonova, S. S. (2021). Theoretical and Practical Foundations of Teaching Folklore In Primary School. *Middle European Scientific Bulletin*, 10.
3. [Lyro-epic literary fairy tales in uzbek children's literature](#)
MY Ruziyeva, S Lobar
4. Yoqubovna, R. M. (2017). Expression of Attitude to Colors in Turkic National Ritual Songs. *ANGLISTICUM. Journal of the Association-Institute for English Language and American Studies*, 6(1), 54-68.
5. Yoqubovna, R. M. (2020). About color symbols in folklore. *JCR*, 7(17), 461-466.
6. Ruziyeva, M. Y., & Lobar, S. (2023). Lyro-epic literary fairy tales in uzbek children's literature.
7. Bahrievna, P. N., & Ro'ziyeva, M. Y. (2023). Reforms and Innovations in the Educational System in Uzbekistan. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(6), 47-51.
8. Ro'ziyeva, M. Y. (2020). COLOR SYMBOLISM IN UZBEK FOLKLORE. *Theoretical & Applied Science*, (5), 277-284.
9. Ruziyeva, M. Y. (2022). SYMBOLISM OF MYTH, SYMBOL AND COLOR. *Ann. For. Res*, 65(1), 2719-2722.
10. Ruziyeva, M. (2016). Colour and its psychoanalytical interpretation in folklore. *Язык и культура (Новосибирск)*, (23), 127-130.
11. Ro'ziyeva, M. Y. (2020). Color symbolism in Uzbek folklore. *ISJ Theoretical & Applied Science*, 05 (85), 277-284.
12. Toymurodov, A. (2023, December). MODERN INTERPRETATION OF PSYCHODIAGNOSTICS AND PSYCHOCORRECTION OF EXTREME SITUATIONS. In *INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE" SCIENTIFIC ADVANCES AND INNOVATIVE APPROACHES"* (Vol. 1, No. 5, pp. 71-79).
13. Toymurodov, A. (2023). BASICS OF PROVIDING PSYCHOLOGICAL SERVICES TO MILITARY PERSONNEL. *Академические исследования в современной науке*, 2(24), 148-152.
14. Uzbekistan, B. Qualitative properties and imagery of Colors.
15. Ro'ziyeva, M. Y. (2021). O'qish darslarida fasllar bilan bog'liq matnlar va ularning ahamiyati: DOI: 10.53885/edinres. 2021.86. 66.011 Ro'ziyeva MY, Boshlang'ich ta'lim nazariyasi kafedrasini mudiri, fffd (PhD) Madinabonu Xayrulloeva, BuxDU, boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 4 kurs talabasi. In *Научно-практическая конференция* (pp. 23-24).
16. Ro'ziyeva, M. (2021). FOLKLORSHUNOSLIKDAGI YANGI BOSQICHLAR VA ULARNING TA'LIM JARAYONIDAGI AHAMIYATI: Mohichehra Ro'ziyeva, BuxDU Boshlang'ich ta'lim nazariyasi kafedrasini mudiri, PhD, dotsent. In *Научно-практическая конференция* (pp. 21-22).
17. Икромова, С. А. (2024). ЭТАПЫ РАЗВИТИЯ ПСИХОЛОГИИ В ЖИЗНИ ЧЕЛОВЕКА. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 26-31.
18. Икромова, С. А. (2024). ИНTELLEKT VA IQBOL: KOGNITIV PSIXOLOGIYA. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 99-104.

19. Икромова, С. А. (2024). ОСНОВНЫЕ ОБЩИЕ ПОНЯТИЯ И ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ПСИХОЛОГИИ. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 20-25.

20. Икромова, С. А. (2024). ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ МОЛОДЕЖИ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ КРИЗИСЫ. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 29-35.